

ВІДГУК

*офіційного опонента доктора економічних наук, професора,
професора кафедри економічної кібернетики*

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Чорноус Галини Олександрівни

на дисертацію Семененка Юрія Сергійовича на тему:

*«Інформаційно-аналітичне забезпечення системи впливу самоменеджменту
на ефективність діяльності компанії» подану на здобуття ступеня доктора*

філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

за спеціальністю 051 «Економіка»

Ознайомлення зі змістом дисертації Семененка Юрія Сергійовича, опублікованими науковими працями за результатами дослідження, апробацією отриманих результатів дозволяє зробити певні висновки щодо актуальності, обґрунтованості наукових положень, достовірності та новизни отриманих висновків та рекомендацій, повноти їх викладу в опублікованих працях та дати загальну оцінку дисертаційній роботі.

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,

планами, темами

Підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасному конкурентному середовищі є ключовою умовою для ведення успішного бізнесу. Численні дослідження останніх десятиліть виявили важливу роль суб'єктивного фактору в економічній поведінці на всіх рівнях і розширили поняття ефективності діяльності підприємств та перелік чинників, що впливають на неї. В діяльності кожної економічної системи беруть участь індивіди, які мають життєві потреби і такі якості, як активність, воля, інтелект, пам'ять, здатність до осмислення минулого, прогнозування та планування, прагнення до пізнання, потреба в спілкуванні і колективних діях, емоції тощо. Ці якості не транслюються на економічні системи повною мірою, але завдяки участі фізичних осіб економічні системи також мають активність, певні наміри і можливість рефлексії. Все це в

сукупності зумовлює їхню поведінку, в тому числі реакцію на зовнішні впливи. Тому проблему підвищення ефективності діяльності підприємства доречно вирішувати через вплив на його персонал, а саме через сприяння навчанню, розвитку та мотивації співробітників. Підвищення ефективності при цьому реалізується за рахунок компромісу між самоорганізацією, що дозволяє розкрити потенціал персоналу, та контрольованістю, що має на меті активізувати в потрібний момент процеси самоорганізації. Це стає можливим завдяки впровадженню передових інформаційних технологій (ІТ), автоматизації та широкій підтримці інструментів самоменеджменту персоналу. Підприємство має створити умови для творчості та інновацій, що в свою чергу позитивно впливає на ефективність діяльності.

Отже, можна стверджувати, що обрана тема дисертаційної роботи «Інформаційно-аналітичне забезпечення системи впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії» є актуальною та відповідає потребам сучасних підприємств в підвищенні ефективності їхньої діяльності за рахунок впровадження ІТ для самоменеджменту.

Дисертація пов'язана з науковими темами, що виконувались на кафедрі економічної кібернетики та інформатики Західноукраїнського національного університету, зокрема з такими науковими роботами як «Інформаційна управляюча система логістики підприємства торгівлі», в якій автором систематизовано теоретико-методичні аспекти управління ефективністю діяльності компанії, та «Розробка математичних моделей, методів та інформаційної технології веб-базованої системи управління поліграфічними підприємствами», в якій дисертантом обгрунтовано необхідність розробки інформаційної системи для управління підприємством.

Ступінь обгрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи

Аналіз структури та змістовного наповнення дисертації, використаних вітчизняних та іноземних джерел, обраних наукових підходів та методологічної

бази дослідження дозволяє зробити висновок про те, що отримані автором в роботі висновки, пропозиції, узагальнення є науково-обґрунтованими та достовірними. Список використаних джерел для досягнення мети дослідження налічує 216 найменувань.

Отримані автором напрацювання пройшли належну апробацію на міжнародних та всеукраїнських конференціях, відображені в публікаціях у фахових виданнях, використовуються в роботі підприємств та у навчальному процесі ЗУНУ, про що свідчать відповідні довідки про впровадження.

Обґрунтовані в роботі висновки та пропозиції характеризуються науковою новизною і можуть використовуватись для підвищення ефективності діяльності компанії через імплементацію ІТ для самоменеджменту.

Структура та зміст основних положень дисертаційної роботи

Зміст та структура дисертації Семененка Юрія Сергійовича відповідає темі, меті та окресленим завданням.

Метою дисертаційної роботи є формування теоретико-методичних основ і науково-практичних рекомендацій щодо побудови, впровадження та реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення системи впливу функцій і технологій самоменеджменту на проекти та ефективність діяльності компанії. Для її досягнення автором було окреслено та успішно вирішено низку завдань, зокрема реалізовано дослідження генезису поняття «ефективність діяльності компанії» та аналіз науково-методичних підходів щодо оцінювання рівня ефективності діяльності компанії; обґрунтування необхідності впровадження самоменеджменту в діяльність компанії; поглиблення теоретико-методичних підходів до розрахунку ефективності діяльності компанії з урахуванням впливу самоменеджменту; оцінювання впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на ефективність проектної діяльності високотехнологічної компанії; розробку математичної моделі для дослідження впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії; аналіз використання високотехнологічних рішень в підвищенні ефективності діяльності ІТ-проекту та компанії загалом; оцінку впливу самоменеджменту на ефективність

аутсорсингових проектів в ІТ-компанії; розробку програмного інструментарію для моделювання системи впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії; розробку пропозицій щодо автоматизації процесів управління компанією з урахуванням технологій самоменеджменту для підвищення ефективності її діяльності.

Об'єкт, предмет та мета роботи логічно пов'язані. Об'єктом дослідження в роботі є процес оцінювання та прогнозування ефективності діяльності підприємств. Предметом дослідження є теоретико-методологічні підходи, методи, моделі та технології оцінювання впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії.

Щодо змісту дисертаційної роботи, слід відзначити, що дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації викладено на 241 сторінках (у тому числі основний зміст роботи – на 173 сторінках). Робота містить 46 рисунків та 30 таблиць, список використаних джерел налічує 216 найменувань; 11 додатків розміщено на 29 сторінках.

Кожен із розділів та підрозділів роботи містить результати, що становлять значний науковий інтерес та є обґрунтованими і достовірними.

Так, у розділі 1 «Теоретико-методичні засади інформаційно-аналітичного забезпечення системи впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії» досліджено поняття та підходи до оцінювання ефективності діяльності компанії; обґрунтовано вибір показників оцінювання ефективності діяльності компанії, що використовує високотехнологічні технології; розкрито сутність поняття самоменеджменту та обґрунтовано його вплив на ефективність діяльності компанії; деталізовано та проаналізовано основні складові самоменеджменту; запропоновано методологію впровадження самоменеджменту у проектну діяльність високотехнологічної компанії; досліджено вплив використання ІТ на конкурентоспроможність компанії; визначено та систематизовано типи сучасних ІТ та основні етапи впровадження ІТ на підприємствах; обґрунтовано необхідність включення інструментів для самоменеджменту персоналу до корпоративних

інформаційних систем, що забезпечить підвищення ефективності діяльності компанії.

У другому розділі «Аналіз та моделювання інструментарію впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії» проаналізовано ситуацію на IT-ринку України, визначено поточні тенденції його функціонування та розвитку (у тому числі на основі кластерного і регресійного аналізу); систематизовано зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на ефективність діяльності високотехнологічної компанії, реалізовано експертне оцінювання впливу факторів; змодельовано вплив ключових факторів на ефективність діяльності аутсорсингової IT-компанії; удосконалено підхід до визначення ефективності через врахування впливу самоменеджменту; представлено методологію управління ефективністю підбору та адаптації персоналу на підприємстві, яка базується на методах визначення відповідності профілів претендентів профілям компетенцій на етапі підбору, та методів оцінювання ключових показників ефективності (KPI) на етапі адаптації працівників; у середовищі AnyLogic створено модель оцінювання ефективності діяльності підприємства з врахуванням індексу впливу самоменеджменту та показника еластичності впливу самоменеджменту, що дозволяє здійснювати уточнений прогноз та планування результатів діяльності компанії.

У третьому розділі «Комплекс рекомендацій щодо використання моделей інформаційно-аналітичного забезпечення самоменеджменту в компанії» реалізовано розробку інструментарію для підтримки прийняття рішень щодо управління ефективністю діяльності компанії з урахуванням самоменеджменту; визначено основні етапи розробки програмного засобу та методи оцінювання його ергономічних характеристик; розроблено низку діаграм користувацького досвіду для працівника, менеджера та адміністратора системи, що дають можливість чітко сформулювати вимоги до розроблюваного засобу та збільшити ефективність діяльності кожного окремого працівника за допомогою технологій самоменеджменту; визначено перспективи систем штучного інтелекту як інструменту підвищення ефективності діяльності компанії та їхнє місце у

підтримці технологій самоменеджменту; на основі моделі оцінювання ефективності діяльності компанії з врахуванням впливу самоменеджменту досліджено ефективність реалізації двох проектів для створення веб-рішень в аутсорсинговій ІТ-компанії та проілюстровано підходи до розрахунку індексу впливу самоменеджменту та показника еластичності впливу самоменеджменту, які можуть використовувати для прогнозування ефективності ІТ-проектів.

Загальна структура та зміст дисертації відображають комплексний підхід автора до проведеного дослідження. Робота насичена статистичним матеріалом, що істотно полегшує розуміння аналітичних аспектів та висновків. Висновки, які подані у дисертації, відображають глибину вивченої проблеми, логічно структуровані та мають наукове підґрунтя.

Наукова новизна результатів дослідження

Здобувачем отримані результати, що містять елементи наукової новизни. До найбільш значущих здобутків належать такі наукові положення:

- розробка та апробація концептуального підходу до реалізації та впровадження технологій самоменеджменту для управління ефективністю діяльністю компанії та пропозиція авторського інформаційно-аналітичного забезпечення, що дозволяє автоматизувати бізнес-процеси щодо управління персоналом та підвищити ефективність праці кожного співробітника на підприємстві;

- удосконалення аналітичного підходу до оцінювання ефективності діяльності компанії, який доповнює існуючі методики через врахування впливу функцій та технологій самоменеджменту на основі запропонованих автором показників: індексу впливу самоменеджменту та показника еластичності впливу самоменеджменту. Запропонований підхід дозволить реалізовувати порівняльне оцінювання ефективності як окремих проектів, так і напрямів діяльності компанії, а також шукати шляхи оптимізації ефективності через вплив на параметри самоменеджменту;

- пропозиція методологічних засад до підтримки процесів ефективного відбору та стажування нових працівників, що ґрунтуються на оцінюванні профілів компетентностей та комплексному аналізі рівня виконання KPI. Автором представлено оригінальну систему показників, використання яких дозволяє підвищити об'єктивність при прийнятті рішень щодо персоналу компанії, а отже і підвищити ефективність діяльності компанії;
- розвинення автором понятійно-категоріального апарату самоменеджменту, що сприяє як поглибленню теорії у цій царині, так і обґрунтуванню напрямів впровадження технологій самоменеджменту для підвищення ефективності управління підприємством та окремими проектами.

Практичне значення результатів дослідження

Про практичну значимість проведеного Семененком Юрієм Сергійовичем дослідження свідчать отримані ним довідки, що підтверджують впровадження наукових результатів у функціональну діяльність підприємств.

Методика оцінювання ефективності діяльності компанії, що базується на чітких даних для оцінки та прогнозування діяльності компанії, використовується у ТОВ «Агрокомпанія «Дружба» (довідка №301023 від 30.10.2023 р.).

Розроблена автором методика підбору нового персоналу, виділення профілю компетенцій для кандидатів та визначення ключових показників ефективності на період стажування, а також проведене автором оцінювання впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на ефективність діяльності компанії використовуються у ТОВ «АПШКО УКРАЇНА» (довідка № 6112023001 від 06.11.2023 р.).

Представлений в науковому дослідженні підхід щодо підвищення ефективності діяльності компанії за рахунок визначення індексу впливу самоменеджменту та еластичності впливу індексу самоменеджменту використовується в діяльності ТОВ «АВТОМАТИЗАЦІЯ БІЗНЕСУ» (довідка №07-1 від 07.11.2023 р.).

Наукове значення отриманих результатів підтверджується їх впровадженням у навчальний процес Західноукраїнського національного університету при

поглиблені програмного та навчально-методичного забезпечення дисциплін: «Прикладна Економічна Кібернетика», «Технології організації та ведення ІТ бізнесу» (довідка №126-27/2321 від 09.11.2023 р.).

Повнота відображення наукових положень дисертаційної роботи в опублікованих автором працях

Основні результати дисертаційної роботи опубліковані у 12 наукових працях загальним обсягом 3,75 д.а. (особисто автору належить 3,52 д.а.), зокрема 6 статей у наукових періодичних виданнях (у тому числі 3 – у наукових фахових виданнях України, 3 – у іноземних фахових виданнях); 6 праць апробаційного характеру – у збірниках матеріалів доповідей на конференціях.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи належний рівень обґрунтування і достатню переконливість теоретичних, аналітичних і методичних положень дисертації необхідно звернути увагу на певні дискусійні положення та виокремити зауваження до роботи.

1. Для оцінювання ефективності діяльності компанії автор пропонує використовувати систему ключових показників ефективності (KPI) (с.28). На нашу думку, для обґрунтування вибору методології доцільно було би провести порівняння методології KPI з іншими, наприклад ОКР.

2. При описі методології впровадження самоменеджменту на підприємстві (с.47-48) та його ролі в ефективності діяльності компанії варто було би розглянути вплив самоменеджменту через призму життєвого циклу компанії та окреслити інструменти самоменеджменту, які доцільно використовувати в залежності від конкретного етапу життєвого циклу.

3. Автор слушно згадує про наявність великої кількості сучасних інформаційних систем з управління персоналом (с.115-116). Зміст роботи значно виграв би, якби автор проаналізував інструментарій цих потужних систем, зокрема систем управління талантами, щодо підтримки технологій самоменеджменту. Це дозволило би підкреслити оригінальність пропозицій, реалізованих у

представленій методології та розробленому програмному засобі. Також доречно було би показати шляхи інтеграції розробленого продукту з корпоративними інформаційними системами.

4. При розробці імітаційної моделі впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії (с.118-124) варто було б передбачити додаткові «вільні» змінні, які кожна конкретна компанія може вводити та інтерпретувати в залежності від власної специфіки діяльності. Це дозволить зробити модель більш універсальною, гнучкішою для адаптації під будь-який тип компанії.

5. На жаль, робота містить певні недоліки в оформленні, зокрема щодо посилань на рисунки і таблиці. На деякі з них немає посилань у тексті (рис.1.1, 1.4, 1.6, 1.7, табл. 3.2 та інші). Також в роботі багато орфографічних та синтаксичних помилок.

Вказані дискусійні положення та побажання відображають особисту наукову позицію опонента та не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Відповідність роботи встановленим вимогам до дисертацій, що подаються на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація Семененка Юрія Сергійовича на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення системи впливу самоменеджменту на ефективність діяльності компанії», зважаючи на актуальність вирішених в дисертаційній роботі завдань, отриманих наукових висновків, теоретично обґрунтованих принципових наукових положень, використаних наукових підходів та методів дослідження, є самостійною, завершеною науковою роботою, що характеризується належним науковим рівнем висвітлення матеріалу. Дисертація написана українською мовою та оформлена відповідно до положень, норм і правил, що ставляться до дисертацій, які подаються на здобуття ступеня доктора філософії.

Загальний висновок про дисертаційну роботу

Дисертаційна робота Семененка Юрія Сергійовича на тему «Інформаційно-аналітичне забезпечення системи впливу самоменеджменту на ефективність

діяльності компанії» виконана на належному науковому рівні, має підтверджену апробацію отриманих результатів, вирішує важливе науково-практичне завдання: підвищення ефективності діяльності компанії за допомогою інформаційно-аналітичного забезпечення системи впливу самоменеджменту.

Дисертація Семененка Юрія Сергійовича за змістом та оформленням відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 р. №283), Вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. №40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44. Автор дисертації, Семененко Юрій Сергійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний опонент –

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної кібернетики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Галина ЧОРНОУС

